

VZGOJNI NAČRT OŠ BRINJE GROSUPLJE

UVOD

Z vzgojnim načrtom določamo načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot v osnovni šoli (2. člen Zakona o osnovni šoli) ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Oblikovali so ga strokovni delavci šole v sodelovanju s starši in učenci.

Vsebina vzgojnega načrta:

1. temeljne vrednote,
2. vzgojne dejavnosti (proaktivne in preventivne, svetovanje in usmerjanje, vzgojni ukrepi: pohvale, priznanja in nagrade ter vrste vzgojnih ukrepov v primeru kršitev),
3. oblike vzajemnega sodelovanja in vključevanje staršev v uresničevanje vzgojnega načrta.

1. TEMELJNE VREDNOTE

Vzgojni načrt temelji na vrednotah, ki so skupne tako delavcem kot staršem in učencem naše šole.

VREDNOTE, ki smo jih najpogosteje izpostavili, so:

- SPOŠTOVANJE,
- ODGOVORNOST,
- SODELOVANJE,
- SOČUTJE,
- ZNANJE,
- ZDRAVJE,
- STRPNOST.

2. VZGOJNE DEJAVNOSTI ŠOLE

Vzgojno delovanje poteka ves čas, pri vseh oblikah vzgojno-izobraževalnega dela.

Vzgojne dejavnosti šole izvajajo strokovni delavci izhajajoč iz vizije, ciljev in vrednot naše šole.

Načela vzgojnega delovanja:

- *načelo zagotavljanja varnosti*: šolsko okolje oblikujejo tako, da se vsi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa počutijo varne, sprejete, da so pri šolskem delu motivirani, ustvarjalni in da prevzemajo odgovornost za svoje vedenje in dejanja ter sprejemajo omejitve, ki jih postavlja življenje v skupnosti.
- *načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravih*: temeljne pravice, kot npr. pravica do spoštovanja in pravične obravnave, pravica do kakovostnega poučevanja in s tem povezanega dobrega znanja ..., nosijo s sabo tudi korelativne dolžnosti, ki jih je potrebno upoštevati.
- *načelo individualizacije*: za doseg optimalnega razvoja otroka je potrebno odkrivanje, spoštovanje in razvijanje individualnih lastnosti posameznika, zato upoštevamo omenjeno načelo, ki strokovnim delavcem dopušča avtonomijo pri vzgojnem delovanju.
- *načelo osebnega zgleda*: zaposleni dajejo učencem s svojim ravnanjem zgled, zato so dolžni dosledno ravnati v skladu s tem vzgojnim načrtom.
- *načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev*: starši imajo največji vpliv na učence, zato je tudi njihova odgovornost pri dajanju zgledov otrokom največja. Starši nosijo pomemben delež za otrokov razvoj in napredek, zato je pričakovano, da sodelujejo pri uresničevanju vzgojnega načrta.

- *načelo vzajemnega spoštovanja*: pri vzgojnem delovanju je potreben medsebojni spoštljiv odnos – tako učencev do drugih otrok, staršev in delavcev šole, kot delavcev šole do sodelavcev, otrok in staršev ter nenazadnje spoštljiv odnos staršev do svojih otrok, drugih otrok in delavcev šole.

- *načelo razvijanja odgovornosti*: pri učencih razvijamo odgovornost in samostojnost. V primeru, da se ne držijo jasno zastavljenih pravil, sprejmejo odgovornost.

- *načelo razvijanja samostojnosti*: če nekaj ne naredijo pravilno, skušajo napako sami popraviti oz. se iz napake česa naučiti. Spodbujamo jih, da so pri reševanju problemov samostojni, pri čemer jim strokovni delavci damo vedeti, da smo ob njih in jim bomo po potrebi pomagali, vendar naj skušajo težavo rešiti sami. V okviru ur ODS jih opolnomočimo za reševanje problemov.

2.1 Proaktivne in preventivne dejavnosti

Proaktivne in preventivne dejavnosti so tiste, s katerimi poskuša šola oblikovati takšno okolje in pogoje za delo ter življenje v šoli, v katerih bodo vsi učenci in zaposleni kar najbolj učinkovito zadovoljevali in uresničevali svoje potrebe, odgovornosti in pravice.

2.2 Svetovanje in usmerjanje

Svetovanje in usmerjanje je namenjeno učencem, posredno pa tudi njihovim staršem pri reševanju problemov, ki so povezani z razvojem učenca, s šolskim delom, z odnosi med vrstniki in odraslimi, razvijanjem samopodobe in s prevzemanjem odgovornosti. Izvajajo ga strokovni delavci šole.

Usmerjanje in svetovanje sta strokovni dejavnosti šole in lahko potekata v času pouka ali izven njega. V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri otroku pojavljajo težave in oblike vedenja, ki jih šolska obravnava ne more izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih ustanovah, ki so specializirane za nudenje psihosocialne pomoči.

2.3 Vzgojni ukrepi

2.3.1 Pohvale, priznanja in nagrade

Strokovni delavci šole učence in učence spodbujamo, da delujejo v skladu z vrednotami šole. Učence spodbujamo, pohvalimo na vsakodnevni bazi, saj menimo, da s sprotnimi pozitivnimi vzpodbudami učenci hitreje utrdijo funkcionalno vedenje. Na podlagi tega lahko učenec prejme pohvalo, priznanje, nagrado.

Dan učencev

Vsi pedagoški delavci OŠ Brinje Grosuplje se zavedamo pomena vključevanja otrok v sooblikovanje učnega procesa. Namen dneva učencev je ustvariti učno okolje, v katerem so v glavni vlogi vsi učenci OŠ Brinje Grosuplje. Tako vsi oddelki v zadnjem mesecu pouka oblikujejo dan pouka, ki izhaja predvsem iz predlogov otrok. Otroci ob pomoči razrednika izberejo ure pouka, oblikujejo namen učenja, načrtujejo oblike in metode dela za pouk po meri učencev. Z dnevom učencev želimo vsem otrokom omogočiti osebno rast in napredovanje.

2.3.2 Vzgojni ukrepi v primeru kršitev

Uporabljajo se, kadar učenci niso pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov oz. kljub predhodno izvedenim vzgojnim dejavnostim ni prišlo do spremembe vedenja. Učencem pomagajo spoznavati

njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje vzgojnih ukrepov je povezano z nudenjem podpore, vodenjem učenca oz. iskanjem možnosti in priložnosti za spremembo neustreznega vedenja.

Vzgojno delovanje in ukrepanje

Vzgojno ukrepanje praviloma poteka po naslednjih stopnjah:

1. ustno opozorilo,
2. pisno opozorilo in seznanitev staršev,
3. prva poravnava
4. druga poravnava (ki je stopnjevana posledica prve predvidene poravnave),
5. vzgojni opomini (prvi, drugi, tretji) ter s tem oblikovanje individualiziranega načrta.

Ustno opozorilo poda učitelj, pri katerem je prišlo do kršitve, in učenca vpiše v mapo vzgojnih ukrepov.

Pisno opozorilo poda učitelj, pri katerem je prišlo do kršitve, učenca vpiše v mapo vzgojnih ukrepov ter o ukrepu pisno seznaniti starše in razrednika.

Poravnava (3. oz. 4. vzgojni ukrep) je ukrep, pri katerem učenec opravi neko nalogo oz. zadolžitev z namenom, da sprejme odgovornost za svojo vedenje. Učitelj, pri katerem je prišlo do kršitve, o slednji pisno obvesti razrednika. Razrednik ob posvetovanju z učiteljem in učencem določi vsebino in obseg naloge/zadolžitve ter o tem obvesti starše. Učenec nalogo oz. zadolžitev izvaja v času izven pouka. Če učenec naloge/zadolžitve v dogovorjenem času ne opravi, prejme vzgojni opomin.

Izrek **vzgojnega opomina in ostali nadaljnji postopki** potekajo skladno z Zakonom o osnovni šoli.

Starši sodelujejo pri pripravi in evalvaciji individualiziranega vzgojnega načrta v postopku vzgojnega ukrepanja.

Zaradi manjše zmožnosti presoje posledic lastnih dejanj, ki so razvojno-psihološko pogojena, se učencem prvega triletja praviloma ne podeljuje vzgojnih opominov. Vse ostale stopnje posledic so enake kot za učence 2. in 3. triletja, z izjemo 1. razreda, kjer učiteljice učence navajajo na pravila vedenja in upoštevanje šolskega reda.

Prav tako se posledice neprimerne vedenja prilagodijo glede na sposobnosti dojemanja posameznega otroka v NIS in PPVI.

V primeru hujših kršitev razrednik ne upošteva postopnosti ukrepanja. Učenec lahko takoj prejme višjo stopnjo ukrepa. Primeri hujših kršitev so navedeni v Pravilih šolskega reda OŠ Brinje Grosuplje.

V primeru hujših kršitev, pri katerih je potrebno takojšnje ukrepanje z namenom zavarovanja zdravja in življenja ter šolske ali posameznikove lastnine, je postopek skladen z Zakonom o osnovni šoli.

Vzgojni ukrepi:

- **Ukinitev nekaterih ugodnosti in dejavnosti**, ki jih šola nudi učencem izven predpisanih obveznih dejavnosti.

- **Povečan nadzor** nad učencem v času, ko je v šoli, a ne pri pouku (predvsem med odmori, pred in po pouku) oz. omejitev gibanja.
- **Zadržanje učenca po pouku** (pogovor v zvezi z reševanjem trenutnega problema, neopravljeno domače delo, naloga/zadolžitev, ki jo učenec izvaja v času izven pouka ...) ob seznanjenosti staršev.
- **Nadomestni vzgojno-izobraževalni proces:** Kadar učenec pogosto ne upošteva navodil in zato šola ne more prevzeti odgovornosti za varnost in izvedbo pedagoškega procesa izven prostorov šole (pouk, dnevi dejavnosti, tabori, šole v naravi, ekskurzije ...), ukrepamo skladno z Zakonom o osnovni šoli.
- **Dodelitev dodatnih nalog oz. podaljšanje neke naloge** z namenom navajanja učenca na bolj odgovorno in kvalitetno opravljanje te naloge (npr. naloge dežurnega učenca).
- **Odstranitev učenca od pouka:** mogoča je, kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka kljub predhodnim pogovorom, dogovorom in opozorilom in s tem krši pravice ostalih učencev oz. njihovo varnost. Če je mogoče, učenec v času odstranitve opravlja delo, kot bi ga sicer pri pouku, pod nadzorom strokovnega delavca. Strokovni delavec mu lahko pomaga pri reševanju problema, zaradi katerega ni pri pouku. Učenec je lahko pri istem predmetu odstranjen največ 3 zaporedne ure.
- **Prepoved** vstopanja, zadrževanja ali uporabe določenih šolskih prostorov (npr. knjižnica, WC ...).
- **Začasen odvzem predmeta (naprave),** s katerim učenec ogroža svojo ali tujo varnost, moti pouk in druge dejavnosti oz. je zanj s šolskim hišnim redom določeno, da ne sodi v šolo.
- **Vključitev učencev v svetovanje,** pri čemer naj bi ozavestili problem in izboljšali svoje vedenje. Svetovanje vodijo šolski svetovalni delavci v času izven pouka.
- **Premestitev učenca v drug oddelek:** v primeru ponavljajočih se kršitev pri posameznem učencu; na predlog razrednika. Odločitev o tem sprejme oddelčni učiteljski zbor.
- **Poravnava:** učenec si sam izbere način poravnave

Pri izbiri oblike vzgojnega delovanja šole se smiselno uporablja Pravila šolskega reda in Vzgojni načrt. Zaradi načela individualizacije pri podelitvi vzgojnega ukrepa strokovni delavci upoštevamo tudi:

- predvidene pedagoške posledice ukrepanja,
- zmožnost presoje posledic lastnih dejanj glede na učenčevo starost,
- nagibe oziroma motive za dejanje,
- okolje, v katerem učenec živi,
- škodljivost dejanja,
- ponavljanje kršitve ali pohvalnega vedenja,
- individualne značilnosti učenca,
- izkazan napredek.

Evidentiranje vzgojnih ukrepov

O vzgojnih ukrepih/pohvalnih vedenjih se vodijo ustrezni zapisi. Zapise vodijo učitelji, razrednik, svetovalna služba ali oseba, ki vodi obravnavo.

3. OBLIKE VZAJEMNEGA SODELOVANJA IN VKLJUČEVANJE STARŠEV V URESNIČEVANJE VZGOJNEGA NAČRTA

Izhodišče vzajemnega sodelovanja je pogovor. V primeru kakršnih koli težav upoštevamo načelo postopnosti reševanja problemov, in sicer:

- učenec – učitelj,
- učenec – učitelj – razrednik,
- učenec – starši – učitelj – razrednik,
- učenec – starši – učitelj – razrednik – šolska svetovalna služba,
- učenec – starši – učitelj – razrednik – šolska svetovalna služba – ravnatelj.

Da bi lahko skupaj enotno delovali pri vzgoji otrok, je nujno redno in vzajemno sodelovanje šole in staršev. S starši sodelujemo tako pri doseganju učno vzgojnih ciljev kot pri reševanju razvojnih in osebnih težav njihovih otrok ali skupin otrok. Zanje izvajamo govorilne ure, roditeljske sestanke, predavanja, delavnice, svet staršev, svet šole. Zaradi narave dela učitelja so vmesni prihodi staršev in pogovori v času, ko ima učitelj pouk oz. se nanj pripravlja, zelo moteči. Govorilne ure izven predvidenih terminov so možne le v primeru izjemnih situacij in po predhodnem naročenem terminu. Poleg običajnih oblik sodelovanja spodbujamo medsebojno komunikacijo staršev in druge aktivnosti (srečanja, predstave, praznovanja, akcije) v okviru oddelčnih skupnosti in v okviru šole kot celote, kjer so priložnosti za izmenjavo zamisli, idej, predlogov, znanja.

Strokovni delavci šole, učenci in starši vzajemno sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, različnih vzgojno-izobraževalnih dejavnostih, oblikovanju vzgojnega koncepta šole in akcij za izvajanje preventivnih vzgojnih dejavnosti, svetovanju in usmerjanju, povrnitvi škode ipd.

V ta namen šola obvešča starše na različne načine, odvisno od pomembnosti in nujnosti sporočila. V primerih, ko je potreben poglobljen razgovor o otrokovem vedenju ali težavah v šoli, starše povabimo na osebni razgovor. Od staršev učencev, ki izkazujejo težave na učnem/vzgojnem področju, se pričakuje redna udeležba na govorilnih urah.

Starši imajo možnost podajanja ustnih ali pisnih pobud, vprašanj, predlogov, pripomb in pohval.

Od staršev pričakujemo:

- spoštljiv odnos,
- odprto komunikacijo,
- konstruktivno sodelovanje,
- sprotno obveščanje o vseh pravno-relevantnih zadevah.

Vzgojni načrt OŠ Brinje Grosuplje in POŠ Polica je bil sprejet na 12. seji sveta zavoda dne 26. 9. 2019.

Predsednica sveta zavoda
Polona Umek Repovž

Lektorirala: Marija Bučar, prof. slovenskega jezika